

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de heer Jan Dockx

tegen

Test Gezondheid

Met een brief van 12 september 2009 dient Jan Dockx klacht in tegen Test Gezondheid. Aanleiding is het artikel dat gepubliceerd is in het nummer van augustus/september 2009 onder de titel 'Te vaak onnodig voorgeschreven'.

Met een brief van 15 oktober 2009 heeft Test Gezondheid geantwoord op de klacht. Klager heeft hierop gerepliceerd met brief van 25 oktober 2009.

Beide partijen hebben ook stukken overgemaakt aan de Raad voor de Journalistiek.

De rapporteringcommissie van de Raad voor Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 11 februari 2009. Klager is in persoon verschenen, vergezeld door Gino Verleye, hoogleraar statistiek aan de UGent, en door Pascal Selleslagh, adjunct-hoofdredacteur van de Artsenkrant. Namens Test Gezondheid verschenen Joost Vandenbroucke, manager food & health, Anouk Van Laere, project officer health, en Annelies Driesen, project officer health.

DE FEITEN

In het nummer augustus/september van Test Gezondheid wordt een artikel gepubliceerd over het voorschrijfgedrag van Belgische huisartsen. Het artikel is gebaseerd op de resultaten van een steekproef, waarbij onderzoekers met een klacht over keelpijn 103 huisartsen hebben bezocht. Op grond van de steekproef komen de auteurs van het artikel tot de conclusie dat veel artsen te snel en onnodig antibiotica voorschrijven en dat de prijs van de consultatie sterk uiteenloopt.

Op 6 augustus 2009 stuurt klager, die zelf geneesheer is, een lijst met vragen over de gebruikte onderzoeksmethode naar Anouk Van Laere, project officer van Test Aankoop. Anouk Van Laere antwoordt hierop met een uitvoerige brief aan klager van 3 september 2009. Daarop dient Jan Dockx klacht in bij de Raad voor de Journalistiek.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klager betoogt vooreerst dat Test Gezondheid niet over de wetenschappelijke kwalificaties beschikt om een dergelijk onderzoek over het voorschrijfgedrag van artsen uit te voeren. Uit de beperkte steekproef, die is uitgevoerd bij 103 artsen, worden conclusies getrokken voor de hele beroepsgroep van 18.000 huisartsen, zodat de lezer de indruk krijgt dat er in 40 % van de gevallen van keelpijn antibiotica wordt voorgeschreven. Deze conclusie is beledigend voor de hele beroepsgroep van de artsen. Klager beschikt over onderzoeksgegevens, gebaseerd op 5000 patiëntenmeldingen van keelpijn bij huisartsenwachtposten, waaruit blijkt dat er in 20 % van de gevallen antibiotica wordt voorgeschreven. Dat resultaat verschilt dus aanzienlijk van het resultaat van de steekproef die Test Gezondheid heeft uitgevoerd. Professor statistiek Verleye bevestigt op de hoorzitting dat het wetenschappelijk onverantwoord is om de resultaten van de beperkte steekproef te extrapoleren naar de hele groep. Hij vindt het artikel ongeschikt voor publicatie in een wetenschappelijk tijdschrift. Klager betoogt ook dat het fout is geweest van Test Gezondheid om de naam en het adres van de bezochte artsen te

vermelden bij het artikel. Voor klager komt dit neer op een vorm van ‘shaming’ – iemand op een lijst opnemen waarbij de vermelding bewust negatief gekleurd is. Klager meent dat dit een inbreuk uitmaakt op de vertrouwelijkheid van de arts-patiëntrelatie en dat het zelfs een mogelijk veiligheidsrisico inhoudt, omdat patiënten op die manier te weten komen wie er gemakkelijk voorschrijft.

Test Gezondheid werpt in de eerste plaats de vraag op of de Raad voor de Journalistiek bevoegd is om de klacht te behandelen. De bezwaren van klager betreffen immers het wetenschappelijke en niet het journalistieke aspect van het betwiste artikel. Test Gezondheid vraagt zich ook af of klager een persoonlijk belang heeft bij de zaak, aangezien hij niet werd genoemd in het artikel.

Wat de grond van de klacht betreft, is Test Gezondheid van mening dat het beperkte onderzoek heeft aangetoond dat er nog altijd een probleem bestaat inzake voorschrijfgedrag. Het onderzoek is gebaseerd op de ‘simulated patient’ methode, die internationaal is erkend. In tegenstelling tot wat klager beweert, worden in het artikel de resultaten van de steekproef niet naar de hele beroepsgroep geëxtrapoleerd, en wordt er duidelijk aangegeven dat de resultaten handelen over de groep van de bezochte artsen. Vandaar trouwens dat ervoor geopteerd is om de naam van de bezochte artsen naast het artikel te vermelden. Overigens wordt bij de publicatie van onderzoeken van de consumentenvereniging altijd de naam van de bezochte instellingen of ondernemers vermeld. Er is geen reden om van die praktijk af te wijken nu het om een onderzoek bij artsen gaat. In 2007 heeft de rechtbank van Brussel de consumentenvereniging trouwens in het gelijk gesteld met betrekking tot een vergelijkbaar onderzoek dat bij advocaten was uitgevoerd. De rechtbank stelde het informatiebelang van de consument voorop en bepaalde dat het gebruik van schijncliënten en de publicatie van de onderzoeksresultaten principieel geoorloofd zijn.

BESLISSING

Over de voorafgaande vragen van Test Gezondheid

De Raad voor de Journalistiek is niet bevoegd om een beoordeling te geven over de statistische relevantie van het onderzoek dat is uitgevoerd door Test Gezondheid. De Raad moet zich daarentegen wel uitspreken over de vraag of het artikel waarin verslag wordt uitgebracht over het onderzoek, beantwoordt aan de regels van de journalistieke beroepsethiek. Het staat overigens vast dat Jan Dockx als huisarts en als voorzitter van een huisartsenvereniging een persoonlijk belang kan aanvoeren bij de klacht, zodat de klacht ontvankelijk is.

Over de grond van de klacht

In het artikel wordt aangegeven welke onderzoeksmethode er is gebruikt, zodat het voor de lezer duidelijk is dat het om een beperkte steekproef gaat, die is uitgevoerd bij 103 huisartsen. Het onderzoek heeft betrekking op de beroepsuitoefening van de betrokken artsen, en het publiek heeft het recht om van deze gegevens op de hoogte te worden gebracht. Door de bekendmaking van de bezochte artsen blijkt dat het onderzoek een beperkt karakter heeft en dat niet de hele beroepsgroep wordt geïnvloed. Dat de naam van de bezochte artsen en het resultaat van de consultatie vermeld worden bij het artikel, maakt bijgevolg geen journalistieke fout uit. In meerdere passages van het artikel wordt aangegeven dat de bevindingen betrekking hebben op onderzochte artsen: ‘... de grote meerderheid van de bezochte artsen ...’, ‘... alle bezochte huisartsen ...’, ‘... bijna de helft van de geraadpleegde

artsen ...', enzovoort. Weliswaar heeft de aanhef van het artikel het over 'bijna vier op tien artsen', maar dit betreft een veralgemenende passage in de inleiding, die door de rest van het artikel correct gekaderd wordt.

De Raad voor de Journalistiek stelt dan ook vast dat het artikel geen inbreuk uitmaakt op de journalistieke beroepsethiek.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond

Brussel, 11 maart 2010